

SÜS BİTKİLERİ VE MAMULLERİ
SEKTÖR RAPORU
2019

2019

Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçılar Birliği

1 BAŞKANIN MESAJI

Süs bitkileri sektörü son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gelişen bir sektör. Türkiye sektörde sahip olduğu iklimsel ve coğrafi avantajın yanı sıra, dinamik ve hızlı gelişen bir firma yapılanmasına da sahiptir.

Türkiye süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 2018 yılında bir önceki yıla kıyasla değer bazında %17 artış göstererek 100 milyon dolara ulaşmıştır. Sektörün ihracatında Hollanda ilk sırada yer alırken, Özbekistan, İngiltere, Almanya, Azerbaycan, Irak, Türkmenistan, Gürcistan, Romanya ve A.B.D. ilk on sırada yer alan diğer ülkeler olmuştur.

Canlı bitkiler ihracatında, 2018 yılında bir önceki yıla göre değer bazında %16 artış görülmüştür. Bu dönemde canlı bitkiler ihracatı 55,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Özbekistan, Azerbaycan, Almanya, Irak, Türkmenistan, Hollanda ve Gürcistan canlı bitkiler ihracatında en önemli pazarlarımızdır.

Kesme çiçekler ürün grubu ihracatı 2018 yılında bir önceki yıla göre %19 artış göstermiştir. Bu dönemde toplam 34 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda en önemli pazarlar sırasıyla Hollanda, İngiltere, Romanya, Bulgaristan, Almanya olmuştur.

Birliğimiz süs bitkileri sektöründe önemli tanıtım faaliyetleri, yurtdışı heyet ve fuar organizasyonları gerçekleştirmeye devam etmektedir. 2018 yılında da süs bitkileri ihracatını arttırmak amacıyla pek çok organizasyona imza attık. Bu yıl hedef pazarlarımızdan olan Hollanda'da sektörel fuarlara katılım sağladık, İngiltere'ye Sektörel Ticaret Heyeti gerçekleştirdik. Süs bitkileri sektöründe global trendler ve yeni pazarlar" sektörel URGE projesi kapsamında ihracatçılarımızla Almanya ve Katar'a heyet çalışmaları yaptık.

Dünya çiçek ticaretinde önemli kuruluşlar olan Union Fleurs ve AIPH'te ülkemizi başarıyla temsil etmeye de devam ettik, bu anlamda farklı kongrelere katılarak, ülkemizi ve sektörümüzü temsil ettik.

2019 yılında ihracatımızdaki olumlu artışların devam edeceğine ve bu sayede hem kısa hem uzun vadeli hedeflerimize ulaşacağımıza inanıyorum.

Süs bitkileri sektörünün 2023 yılı hedefini 500 milyon dolar ihracat olarak belirledik. Bu hedefimizi gerçekleştirdiğimizde dünya ticaretinden aldığımız pay oldukça yükselerek, sektörde etkili ülkeler arasına girmemizi sağlayacak.

Bu başarıda büyük emeği olan ve sektörümüzü ileri taşıyan tüm ihracatçılarımıza teşekkür ederim.

İsmail YILMAZ

Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği

Yönetim Kurulu Başkanı

2 SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

Dünyada süs bitkileri üretimi 20. yüzyıl başlarında önem kazanmaya başlamıştır. Günümüzde süs bitkileri sektörü dünya üzerinde hızlı değişim görülen bir sektör olarak nitelendirilebilir. Küreselleşme ve bunun dünya üzerinde değişik bölgelerdeki gelire olan etkisine bağlı olarak çoğu ülkede kişi başına düşen süs bitkileri tüketiminin arttığı görülmektedir. Buna bağlı olarak dünya üzerindeki rekabet de artmaktadır. Bazı geleneksel pazarlarda artık bozulma görülmekte, diğer yanda yeni ülkeler pazarda yer almaya çalışmaktadır.

2.1 ÜRETİM

ABD, Japonya, İtalya, Hollanda gibi geleneksel üretim yerlerinin yanında, Latin Amerika ve Afrika'da üretim çok hızlı artış göstermektedir. Son yıllarda süs bitkileri üretiminde iklim koşulları ve ucuz işgücü gibi avantajlara sahip olan Kolombiya, Ekvador, Etiyopya ve Kenya gibi ülkeler dünyanın en önemli kesme çiçek üreticisi ve ihracatçısı ülkeleri konumuna gelmişlerdir. Geleneksel merkezlerde ise üretim alanları aynı kalmakla veya azalmakla birlikte, verimlilik artışına gidilmeye başlanmıştır. Süs bitkilerinin arzı dünyada artış eğilimindedir.

Tablo: Dünya Kesme Çiçek ve Saksılı Bitkiler Üretim Alanları (2018)

Dünya Kesme Çiçekler ve Saksılı Bitkileri Üretimi (değer:ha)	
Üretim Ülkeleri	Alan (hektar)
AVRUPA	60.000
ORTA DOĞU	6.200
AFRİKA	18.000
ASYA/PASİFİK	480.000
KUZEY AMERİKA	30.200
ORTA/GÜNEY AMERİKA	49.000
TOPLAM	650.000

Kaynak: AIPH Statistical Yearbook 2018

Tabloda görüldüğü üzere 2018 verilerine göre, dünyada kesme çiçek ve saksılı bitkiler üretimi toplam 650.000 hektarlık bir alanda yapılmaktadır. Bu alanın büyük bir kısmında Asya/Pasifik kıtası üretimi tek başına üstlenmektedir ve toplam 480.000 hektarlık üretim alanını kaplamaktadır.

Süs bitkileri üretim alanlarının %75'i Asya/Pasifik bölgesindedir. En az üretim alanı Orta Doğu bölgesinde bulunmakla birlikte, Amerika, Afrika, Avrupa ve Orta Doğu'nun toplam alanı, dünya üretim alanlarının hektar bazında sadece %25'ini oluşturmaktadır.

Tablo: Dünya Kesme Çiçek ve Saksılı Bitkiler Üretim Alanları (2018)

Dünya Üretim Alanları (Değer: Hektar)	
Ülkeler	Alan (hektar)
Avusturya	349
Belçika	1.114
Danimarka	282
Finlandiya	214
Fransa	6.510
Almanya	6.588
İrlanda	415
İtalya	12.724
Hollanda	6.700
Norveç	113
Polonya	5.460
Portekiz	1.700
İspanya	6.444
İsveç	357
İsviçre	166
İngiltere	6.355
İsrail	2.748
Türkiye	1.337
Etiyopya	1.695
Kenya	4.039
Güney Afrika	11.461
Avustralya	4.296
Çin	181.840
Tayvan	5.173
Hindistan	308.000
İran	4.671
Japonya	11.638
Güney Kore	2.565
Tayland	12.324
Vietnam	4.500
Kanada	722
ABD	29.407
Brezilya	14.992
Kolombiya	7.532
Kosta Rika	850
Ekvador	9.986
Meksika	16.818
TOPLAM	650.000

Kaynak: AIPH Statistical Yearbook 2018

Hindistan, Çin, ABD, Japonya, Meksika, Brezilya, Tayland gibi önemli üreticiler üretimi kendi iç pazarlarına yönelik yapmaktadırlar. Ekvador, Kolombiya gibi üreticiler ise ihracata yönelik üretim yapmaktadır.

2.2 İHRACAT

2017 yılı dünya toplam süs bitkileri ihracatı 20 milyar 802 milyon dolardır. Dünya süs bitkileri ihracatının mal gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. En fazla ihracat yapılan ürün grubu kesme çiçekler ve canlı bitkilerdir.

Tablo: Ürün Grubuna Göre Dünya Süs Bitkileri İhracatı (Değer: 1.000 USD)

ÜRÜN GRUBU	2014	2015	2016	2017
CANLI BİTKİLER	9.387.847	8.033.284	8.436.513	9.140.593
KESME ÇİÇEKLER	9.321.614	7.969.832	8.344.615	8.639.837
ÇİÇEK SOĞANLARI	1.989.811	1.654.360	1.720.214	1.775.782
YOSUN VE AĞAÇ DALLARI	1.172.421	1.094.277	1.154.100	1.245.693
TOPLAM	21.871.693	18.751.753	19.655.442	20.801.905

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

Dünya süs bitkileri ihracatçıları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Dünya üzerindeki en önemli ihracatçı ülkeler sırasıyla, Hollanda, Kolombiya ve Almanya'dır. Türkiye dünya ihracatçıları içinde 26. sırada yer almaktadır.

Tablo :Ülkelere Göre Dünya Süs Bitkileri İhracatçıları

ÜLKELER		2016	2017
		Değer (1.000 USD)	Değer (1.000 USD)
1	HOLLANDA	9.732.874	10.137.050
2	KOLOMBIYA	1.328.138	1.417.127
3	ALMANYA	1.012.532	1.057.083
4	İTALYA	833.914	939.416
5	EKVADOR	806.932	890.537
6	BELÇİKA	603.055	605.973
7	KENYA	555.814	595.627
8	DANİMARKA	476.830	491.731
9	ABD	427.109	447.246
10	İSPANYA	360.082	409.098
11	KANADA	366.272	392.366
12	ÇİN	330.000	338.468
13	ETİYOPYA	216.156	221.928
14	TAYVAN	194.317	203.840
15	FRANSA	154.174	165.214
16	İSRAİL	147.976	147.824
17	LİTVANYA	139.005	143.184
18	POLONYA	135.115	141.191
19	MALEZYA	139.454	138.909
20	KOSTA RİKA	138.882	132.019
21	TAYLAND	119.348	123.848
22	JAPONYA	83.900	123.519
23	BİRLEŞİK KRALLIK	89.060	107.080
24	PORTEKİZ	85.030	89.727
25	GUATAMALA	76.781	89.323
26	TÜRKİYE	81.614	85.512
27	MEKSİKA	76.419	81.530
28	GÜNEY AFRİKA	67.452	81.123
29	HİNDİSTAN	78.593	78.518
30	ŞİLİ	62.684	73.040
	DİĞER	892.865	970.627
	TOPLAM	19.812.640	20.919.678

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

2.3 İTHALAT

Dünya süs bitkileri ithalatı 2017 yılında 18 milyar 752 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. En fazla ithalat yapılan mal grubu 8 milyar 140 milyon dolarlık ithalat hacmiyle kesme çiçeklerdir.

Tablo: Dünya Süs Bitkileri İthalatı (Değer:1.000 USD)

ÜRÜN GRUBU	2014	2015	2016	2017
KESME ÇİÇEKLER	8.546.973	7.671.478	7.882.969	8.140.878
CANLI BİTKİLER	7.760.149	6.946.470	7.184.969	7.792.881
ÇİÇEK SOĞANLARI	1.796.980	1.587.564	1.552.275	1.657.512
YOSUN VE AĞAÇ DALLARI	1.203.205	1.111.798	1.107.965	1.161.607
TOPLAM	19.307.307	17.317.310	17.728.178	18.752.878

Kaynak: UN COMTRADE/ITC

Dünya süs bitkileri ithalatçısı olan ilk 35 ülke aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. En önemli ithalatçı ülkeler Almanya, Hollanda, ABD, İngiltere ve Fransa'dır.

Tablo : Ünelere Göre Dünya Süs Bitkileri İthalatı

ÜLKELER	2016 Değer (1.000 USD)	2017 Değer (1.000 USD)
1	ALMANYA	3.031.900
2	HOLLANDA	2.262.071
3	ABD	2.164.141
4	İNGİLTERE	1.591.902
5	FRANSA	1.152.602
6	İTALYA	580.014
7	JAPONYA	582.834
8	RUSYA	577.756
9	İSVİÇRE	557.080
10	BELÇİKA	443.315
11	KANADA	376.650
12	AVUSTURYA	359.675
13	DANİMARKA	329.464
14	POLONYA	262.146
15	İSVEÇ	274.594
16	ÇİN	226.363
17	BELARUS	116.617
18	NORVEÇ	243.849
19	İSPANYA	231.699
20	ÇEKYA	183.237
21	ROMANYA	127.687
22	FİNLANDIYA	128.605
23	LİTVANYA	154.159
24	PORTEKİZ	114.152
25	MEKSİKA	113.967

SÜS BİTKİLERİ VE MAMULLERİ İHRACATÇILAR BİRLİĞİ

26	MACARİSTAN	111.938	116.264
27	GÜNEY KORE	103.375	107.789
28	VİETNAM	83.722	104.534
29	İRLANDA	89.066	94.448
30	SİNGAPUR	85.357	87.377
31	TÜRKİYE	87.244	83.019
32	AVUSTRALYA	74.960	81.772
33	FAS	53.878	76.137
34	SLOVAKYA	70.997	76.057
35	BAE	64.204	70.381
	DİĞER	1.222.098	1.339.652
	TOPLAM	18.234.893	19.250.784

Kaynak: UN COMTRADE/ITC

En önemli ithalatçılar olan Almanya değer bazında 3 milyar 212 milyon dolarlık, Hollanda 2 milyar 356 milyon dolarlık, ABD ise 2 milyar 277 milyon dolarlık süs bitkileri ithalatı gerçekleştirmiştir.

2.4 TÜKETİM

Dünya üzerinde bazı ülkelerde tüketime ilişkin oranlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo: Dünya Kesme Çiçekler ve Saksılı Bitkiler Tüketimi 2016

Kişi Başı Çiçek ve Bitki Tüketim İstatistikleri (Seçili Ülkelerde)

	Kişi Başı Bitki ve Çiçek Harcamaları (Değer: EUR)	Toplam Bitki ve Çiçek Harcamaları (Değer: Milyon EUR)	Gayri Safi Milli Gelir (Değer: 1.000 EUR)	Nüfus (Değer: Milyon)
Avusturya	78	665	50.5	8,7
Belçika	54	605	45.9	11,3
Danimarka	112	637	50.3	5,7
Fransa	38	2.513	42.0	66,9
Almanya	106	8.700	49.7	82,7
İtalya	40	2.449	38.5	60,6
İspanya	17	803	36.6	46,4
İsviçre	143	1.183	63.8	8,4
İngiltere	76	5.013	41.6	65,6
Japonya	44	5.578	43.5	127,0
ABD	86	27.797	58.7	323,1

2016 yılı verilerine göre ise bahçe, bitki ve çiçek toplam harcamalarının değer bazında en yüksek olduğu ülkeler 27 milyar 797 milyon avro harcamayla ABD ve 8 milyar 700 milyon avro harcamayla Almanya olarak görülmektedir.

3 TÜRKİYE SÜS BİTKİLERİ VE MAMULLERİ SEKTÖRÜ

3.1 ÜRETİM

Türkiye, süs bitkileri açısından oldukça zengin bir çeşitliliğe sahiptir. Türkiye, süs bitkileri yetiştiriciliğinde uygun iklimsel ve coğrafi koşulları, pazar ülkelere yakınlığı ve ucuz işgücüne sahip olması gibi nedenlerle önemli avantajlara sahiptir. Türkiye’de 2017 yılında toplam 50.089 da. alanda süs bitkileri üretimi yapılmaktadır.

Tablo : Türkiye Süs Bitkileri Üretim Alanları (da)

ÜRÜN GRUPLARI	2017
Kesme Çiçekler	11.748
İç Mekan (saksılı) Süs Bitkileri	1.650
Dış Mekan Süs Bitkileri	36.263
Çiçek Soğanları	426
TOPLAM	50.089

Kaynak: TÜİK

2017 yılında ürün gruplarına göre üretim miktarları aşağıdaki tabloda verilmektedir. Alan bazında en fazla üretimi yapılan ürün dış mekan süs bitkileridir. Miktar bazında ise Türkiye’de en çok kesme çiçek üretilmektedir.

Tablo :2017 Yılı Türkiye Süs Bitkileri Üretimi

Ürün adı	Ekilen alan (da)	Üretim (Bin Adet)
Kesme Çiçekler	11.748	1.050.584
İç Mekan Süs Bitkileri	1.650	56.049
Dış Mekan Süs Bitkileri	36.263	490.559
Çiçek Soğanları	426	21.833
Toplam	50.089	1.619.027

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de süs bitkileri üretiminin en fazla yapıldığı iller sırasıyla İzmir, Sakarya, Antalya, Yalova ve Bursa’dır.

Tablo :Türkiye Süs Bitkileri Üretim Alanları (da)

İL	2017
İZMİR	15.458
SAKARYA	10.995
ANTALYA	5.577
YALOVA	3.275
BURSA	2.891
EDİRNE	2.500
ADANA	1.485
DIĞER	7.905
TOPLAM	50.089

Kaynak: TÜİK

Sakarya, Yalova, İstanbul, Adana, Osmaniye iç ve dış mekan bitkileri üretiminde önemli yere sahiptir. Özellikle Sakarya merkez olmak üzere Arifiye, Sapanca, Pamukova ilçelerinde yoğun üretim alanları görülmektedir.

Antalya ve İzmir kesme çiçek üretiminde en önemli illerdir. Marmara ve Ege Bölgesinde (İstanbul, Yalova, İzmir, Aydın) yapılan kesme çiçek üretimi genellikle iç pazara yöneliktir. Antalya bölgesinde ise çoğunluğu seralarda olmak üzere yüksek kaliteli ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır.

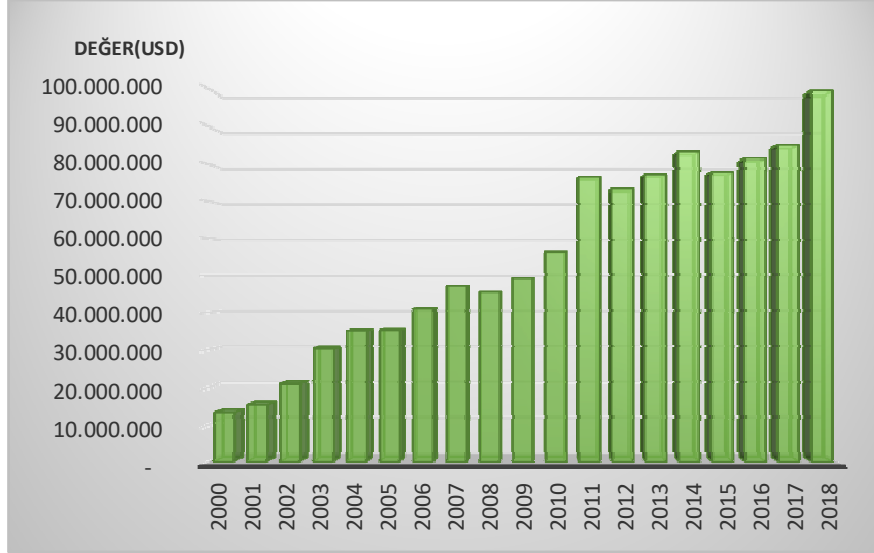
3.2 İSTİHDAM

Süs bitkileri sektörü emek yoğun bir sektördür. Tarımdaki diğer sektörlerle göre işgücü ihtiyacı fazladır. Sektördeki genel kabul seralar için dekara 3 kişi, açık alanda ise dekara 1 kişi olarak hesaplanmaktadır. Sektördeki doğrudan istihdam 25 bin kişi, dolaylı istihdam 300 bin kişidir.

3.3 İHRACAT

Ülkemizde, ihracata yönelik süs bitkileri üretiminin yaklaşık 25 yıllık bir geçmişi vardır.

Tablo: Türkiye Süs Bitkileri Sektör İhracatı 2000-2018

Süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 2018 yılı Ocak-Aralık döneminde bir önceki yıl aynı döneme kıyasla değer bazında %17,1 artış göstermiş ve toplam 99,3 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır. Bu dönemde ihracatımız miktar bazında %12,8 artış göstermiştir.

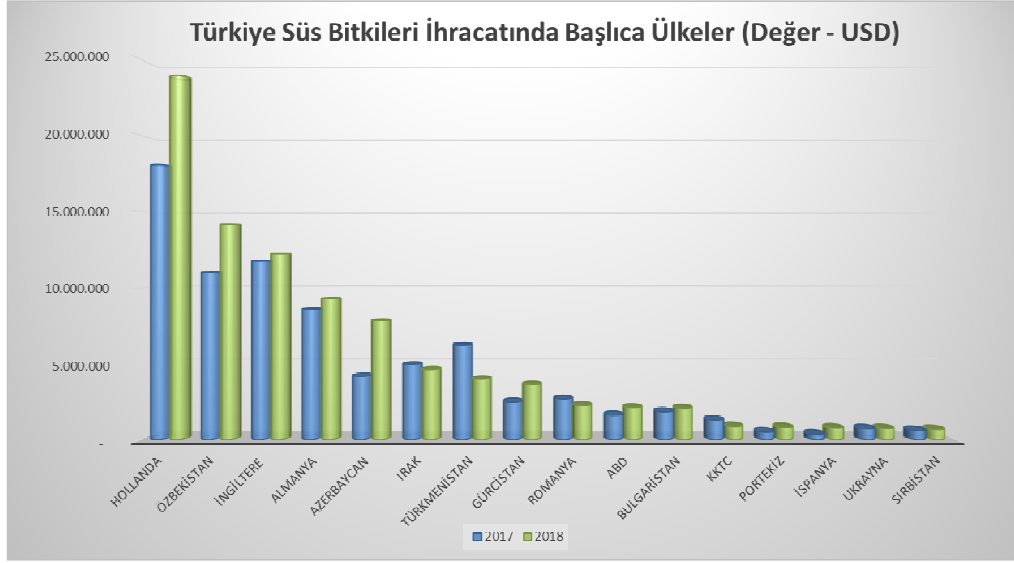
İhracatta en önemli ürün grubu canlı bitkilerdir. Bunu kesme çiçekler izlemektedir.

Tablo: Türkiye Süs Bitkileri İhracatı (2017-2018)

ÜRÜN GRUBU	2017	2018	PAY (%)
	DEĞER (USD)	DEĞER (USD)	
ÇİÇEK SOĞANLARI	1.293.161	1.747.982	2
CANLI BİTKİLER	47.812.721	55.661.335	56
KESME ÇİÇEKLER	28.469.565	34.010.052	34
YOSUN VE AĞAÇ DALLARI	7.217.348	7.880.339	8
TOPLAM	84.792.795	99.299.708	100

Kaynak: TÜİK

Ülkelere göre süs bitkileri ihracatının dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir. Sektörün ihracatında Hollanda ilk sırada yer alırken, Özbekistan, İngiltere, Almanya, Azerbaycan, Irak, Türkmenistan, Gürcistan, Romanya ve ABD ilk on sırada yer alan diğer ülkeler olmuştur.

Grafik: Türkiye Süs Bitkileri İhracatının Ülkelere Göre Dağılımı (2017-2018)

Kaynak: TÜİK

Tablo: Ülkelere Göre Türkiye Süs Bitkileri İhracatı (2017-2018)

ÜLKELER	2017 DEĞER (USD)	2018 DEĞER (USD)	Değişim (%)
HOLLANDA	18.083.954	23.953.500	32,5
ÖZBEKİSTAN	11.004.965	14.193.570	29,0
İNGİLTERE	11.739.943	12.237.818	4,2
ALMANYA	8.572.433	9.278.480	8,2
AZERBAJCAN	4.158.075	7.830.886	88,3
İRAK	4.944.480	4.624.944	-6,5
TÜRKMENİSTAN	6.232.163	3.978.316	-36,2
GÜRCİSTAN	2.472.735	3.632.095	46,9
ROMANYA	2.673.960	2.250.964	-15,8
ABD	1.608.985	2.110.295	31,2
BULGARİSTAN	1.836.812	2.067.662	12,6
KKTC	1.286.750	876.618	-31,9
PORTEKİZ	506.391	804.914	59,0
İSPANYA	353.831	766.197	116,5
UKRAYNA	728.252	740.963	1,7
SİRBİSTAN	612.504	676.058	10,4
KAZAKİSTAN	740.408	668.397	-9,7
İTALYA	435.502	668.262	53,4
POLONYA	545.187	561.729	3,0
RUSYA FED.	134.770	537.200	298,6
DİĞERLERİ	6.120.697	6.840.842	11,8
TOPLAM	84.792.795	99.299.708	17,1

Kaynak: TÜİK

Canlı Bitkiler

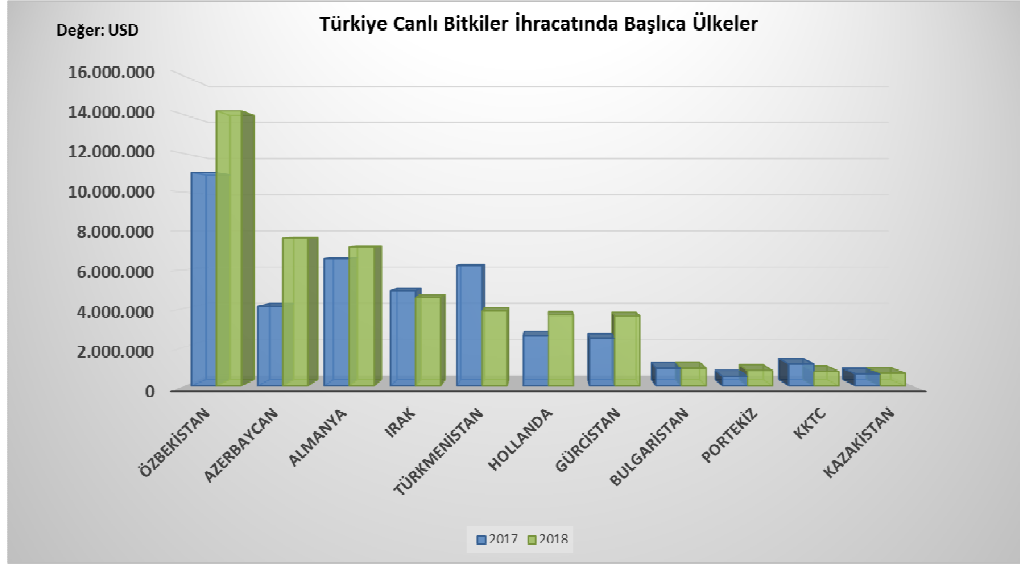
Canlı bitkiler, süs bitkileri sektörünün önemli bir alt grubu olup; iç mekan bitkileri, dış mekan bitkileri ve fideleri kapsamaktadır.

Canlı bitkiler ihracatında, 2018 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçtiğimiz yıl aynı döneme göre değer bazında %16,4 artış görülmüştür. Bu dönemde canlı bitkiler ihracatı 55 milyon 661 bin dolar olarak gerçekleşmiştir. Özbekistan, Almanya, Türkmenistan, Irak, Azerbaycan canlı bitkiler ihracatında en önemli pazarlarımızdır. Bu ürün grubunda, Özbekistan'a süs bitkileri ihracatımız değer bazında %68 artış göstermiş ve toplam 11 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır. Almanya'ya ihracatımızda %8, Irak'a %27 ve Azerbaycan'a %63 oranında ihracat artışı görülmüştür.

Tablo: Türkiye Canlı Bitkiler ihracatı (2017-2018)

ÜLKELER	2017 DEĞER (USD)	2018 DEĞER (USD)
ÖZBEKİSTAN	11.004.965	14.193.570
AZERBAYCAN	4.111.228	7.646.660
ALMANYA	6.566.618	7.176.553
IRAK	4.926.076	4.579.256
TÜRKMENİSTAN	6.218.699	3.875.824
HOLLANDA	2.592.234	3.655.812
GÜRCİSTAN	2.471.296	3.628.727
BULGARİSTAN	924.050	931.561
PORTEKİZ	506.391	804.914
KKTC	1.140.022	753.331
KAZAKİSTAN	628.054	663.629
İTALYA	417.608	619.780
SİRBİSTAN	561.138	547.474
ABD	511.313	481.421
SENEGAL	-	451.108
İNGİLTERE	348.088	430.854
YUNANİSTAN	392.725	405.614
UKRAYNA	232.370	302.358
MAKEDONYA	153.204	300.544
MOLDAVYA	181.687	286.232
DİĞERLERİ	3.924.955	3.926.114
TOPLAM	47.812.721	55.661.335

Kaynak: TÜİK

Grafik: Türkiye Canlı Bitkiler ihracatı 2018**Kesme Çiçekler**

Kesme çiçekler ürün grubu ihracatı 2018 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yıl aynı döneme göre %19,5 artış göstermiştir. Bu dönemde toplam 34,1 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu ürün grubunda en önemli pazarlar sırasıyla Hollanda, İngiltere, Romanya, Bulgaristan, Almanya ve Ukrayna olmuştur. Bu dönemde, kesme çiçek ihracatında Hollanda'ya değer bazında %41 oranında artış görülmüş ve toplam 15,6 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır. Almanya'ya olan ihracatımız ise değer bazında %88 artış göstermiştir.

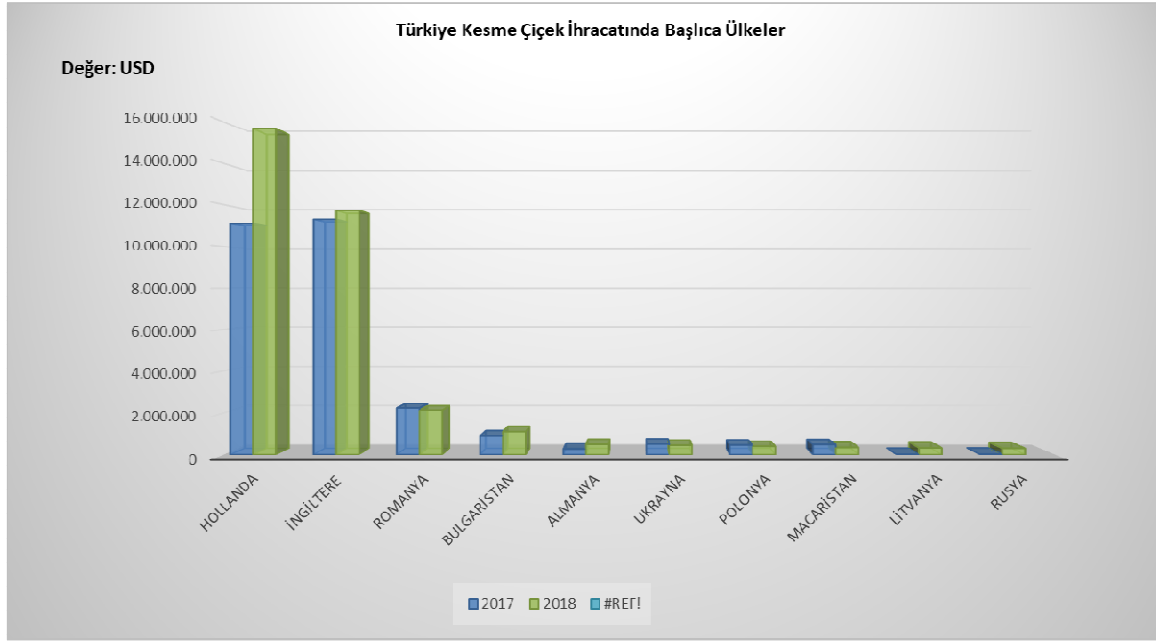
Tablo: Türkiye Kesme Çiçek İhracatı (2017-2018)

ÜLKELER	2017 DEĞER (USD)	2018 DEĞER (USD)
HOLLANDA	11.090.173	15.639.346
İNGİLTERE	11.297.173	11.724.252
ROMANYA	2.252.710	2.146.404
BULGARİSTAN	908.276	1.110.672
ALMANYA	255.697	481.638
UKRAYNA	495.882	438.604
POLONYA	446.883	385.074
MACARİSTAN	469.896	333.479
LİTVANYA	14.401	314.816
RUSYA	24.655	294.434
AZERBAJCAN	44.297	140.445
SİRBİSTAN	51.366	128.584
JAPONYA	178.010	127.373
YUNANİSTAN	100.296	126.823
İSPANYA	104.764	103.842

KKTC	115.932	102.553
SUUDİ ARABİSTAN	106.551	91.768
MOLDAVYA	72.757	62.795
BEYAZ RUSYA	-	49.236
IRAK	16.747	45.688
DİĞERLERİ	423.097	162.226
TOPLAM	28.469.565	34.010.052

Kaynak: TÜİK

Grafik: Türkiye Kesme Çiçekler İhracatı 2018

Yosun ve Ağaç Dalları

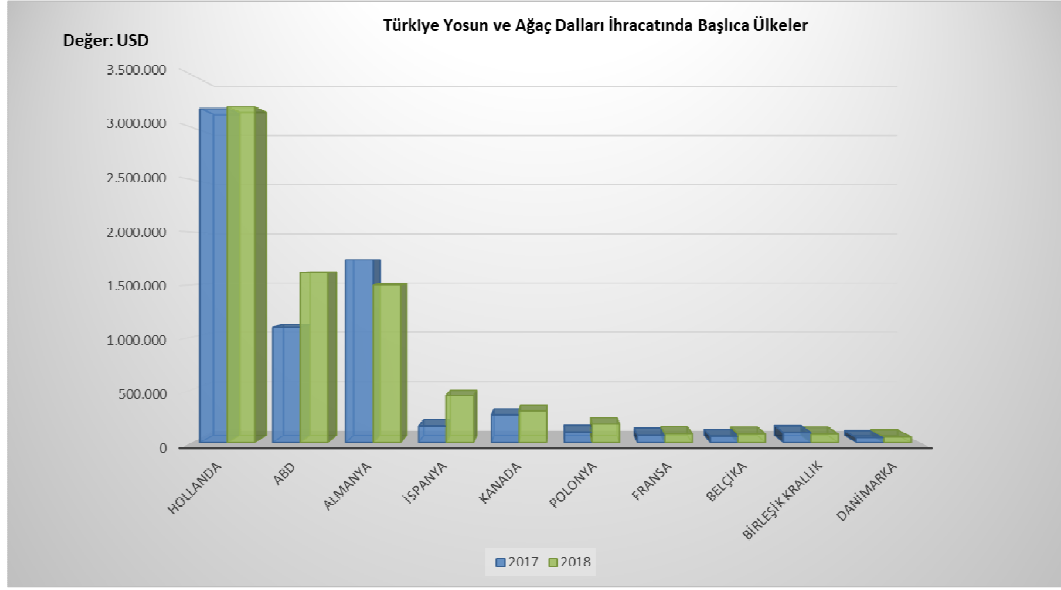
Bu ürün grubunda yer alan süs amaçlı çelenkler en önemli ihrac kalemi olup, özellikle, paskalya, yılbaşı vb. önemli günlerde ihracatı artmaktadır. Önümüzdeki dönemde halen Batı Avrupa pazarında en kaliteli ve zengin çeşit varlığı (meyve kullanımına uygun çeşitlerin varlığı) nedeni ile belirleyici konuma sahip bu alt grubun atak yapma şansına sahip olduğu düşünülmektedir. Batı Akdeniz iklim koşullarının elverişliliği sayesinde yeşillik olarak kullanılan geniş bitki örtüsü ile kültüre alınıp çoğaltılan taç yapımına uygun meyve çeşitlerinin varlığı, sektörün ihracata yönelik üretici ülke konumunu korumasına ve sürdürmesine olanak verecek düzeydedir.

Yosun ve ağaç dalları ürün grubunda 2018 yılı Ocak-Aralık döneminde, bir önceki yıl aynı döneme göre %9,2 oranında ihracat artışı olmuş ve toplam 7,8 milyon dolarlık ihracat kaydedilmiştir. Bu ürün grubunda, Hollanda, A.B.D. ve Almanya ilk üç pazar olarak yerini almıştır.

Tablo: Türkiye Yosun ve Ağaç Dalları İhracatı (2017-2018)

ÜLKELER	2017 DEĞER (USD)	2018 DEĞER (USD)
HOLLANDA	3.174.901	3.192.319
ABD	1.097.672	1.616.959
ALMANYA	1.736.499	1.499.762
İSPANYA	154.799	447.594
KANADA	261.540	298.823
POLONYA	98.303	174.591
FRANSA	69.068	84.554
BELÇİKA	58.763	82.890
BİRLEŞİK KRALLIK	94.681	82.712
DANİMARKA	46.646	54.319
AVUSTURYA	71.243	50.384
İTALYA	17.894	48.483
JAPONYA	34.281	42.441
ÇEK CUM.İ	56.764	32.568
BULGARİSTAN	1.335	25.429
KKTC	30.157	20.505
İSVEÇ	28.444	20.269
KATAR	-	19.279
BİRLEŞİK ARAP EMR.	-	15.924
KUVEYT	-	15.921
DİĞERLERİ	184.356	54.614
TOPLAM	7.217.348	7.880.339

Kaynak: TÜİK

Grafik: Türkiye Yosun ve Ağaç Dalları İhracatı 2018**Çiçek Soğanları**

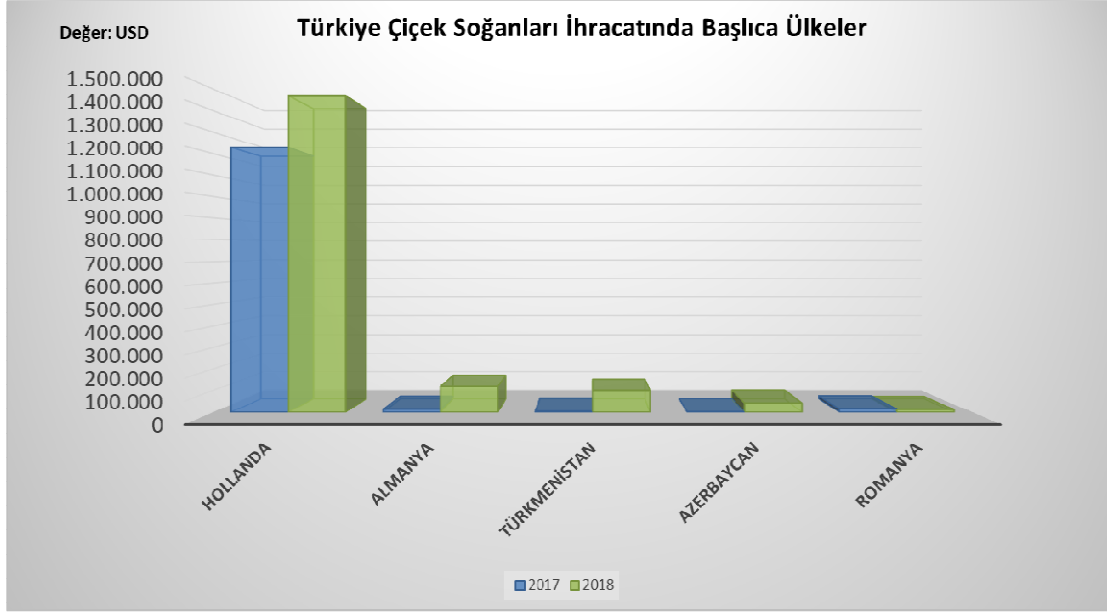
Çiçek soğanları ürün grubunda ise 2018 yılı Ocak-Aralık döneminde bir önceki yıl aynı döneme göre değer bazında %35,2 artış görülmüş ve toplam 1,7 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır. Bu grupta, Hollanda ve Türkmenistan ihracatın en fazla yapıldığı ilk üç pazar olarak yerini almıştır.

Tablo: Türkiye Çiçek Soğanları İhracatı 2018

ÜLKELER	2017 DEĞER (USD)	2018 DEĞER (USD)
HOLLANDA	1.226.646	1.466.022
ALMANYA	13.619	120.527
TÜRKMENİSTAN	4.467	100.923
AZERBAYCAN	2.550	43.780
ROMANYA	15.573	12.587
PAKİSTAN	2.209	1.806
SURİYE	-	1.584
KUVEYT	215	446
KKTC	639	228
İSVİÇRE	-	80
DİĞERLERİ	27.243	-
TOPLAM	1.293.161	1.747.982

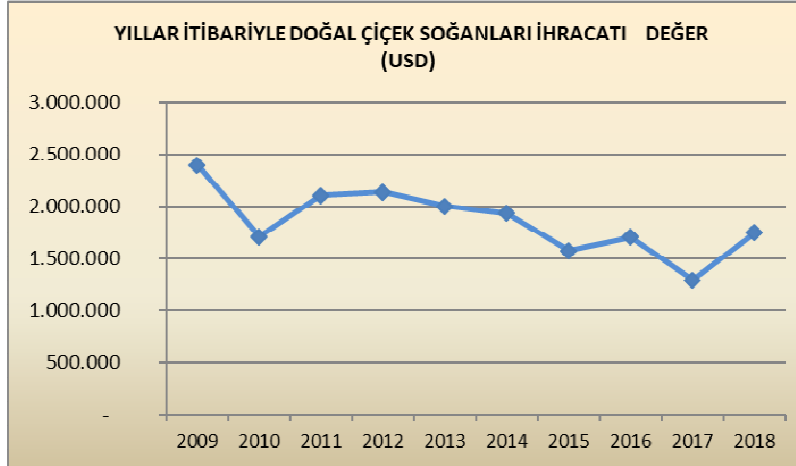
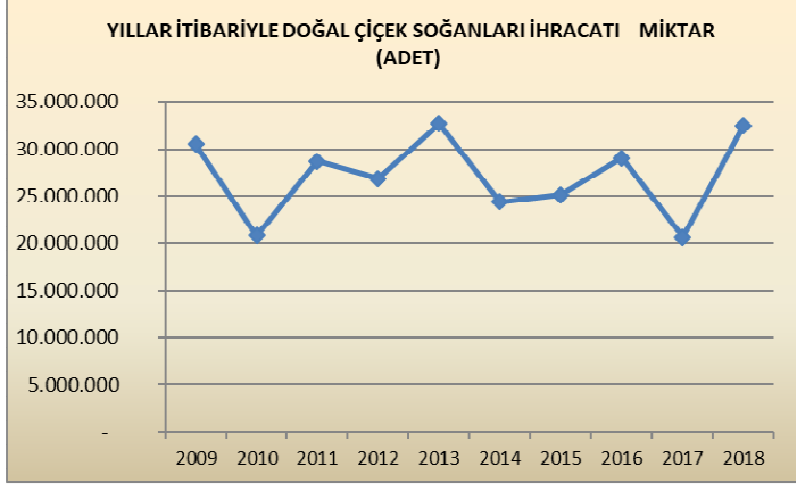
Kaynak: TÜİK

Grafik: Türkiye Çiçek Soğanları İhracatı 2018

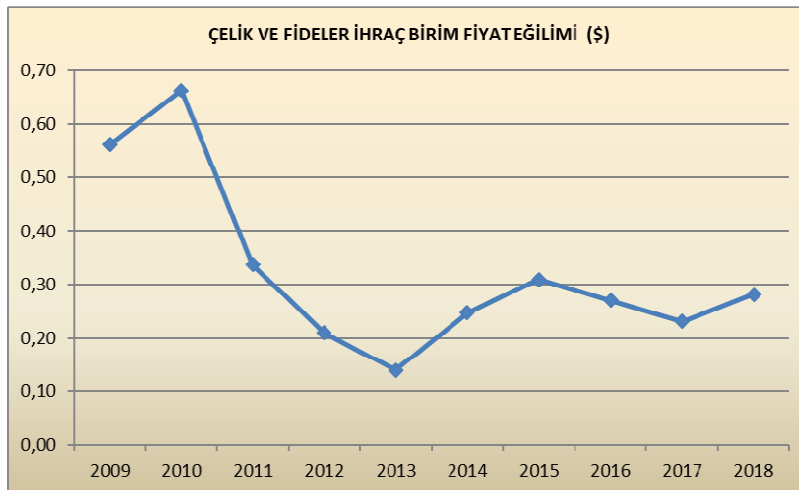
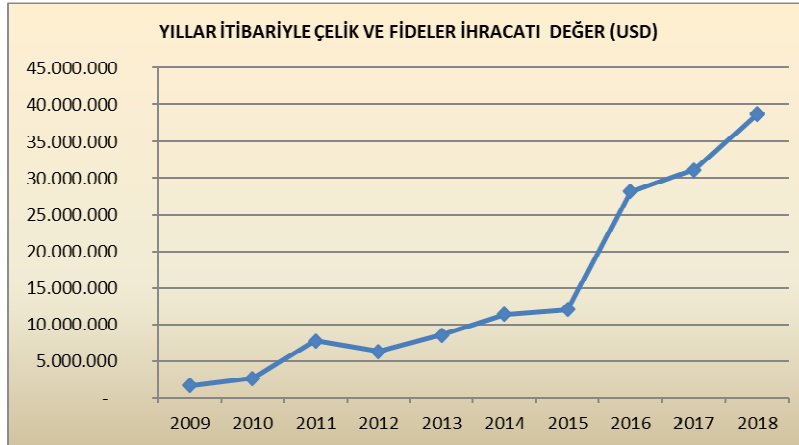
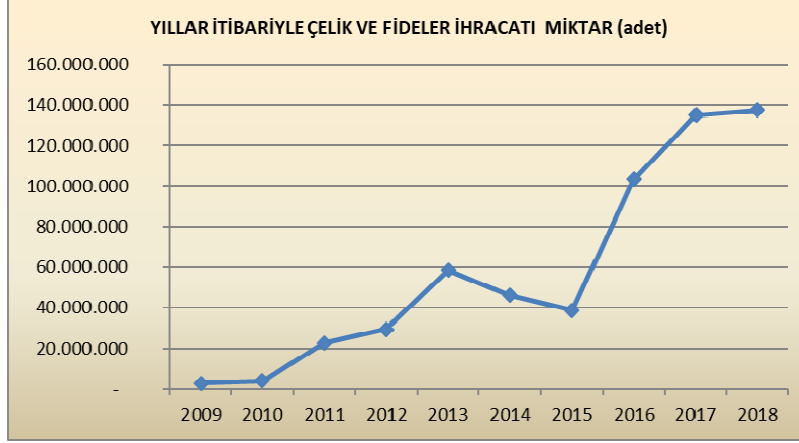
4 BAZI MAL GRUPLARI İÇİN İHRACAT VE BİRİM FİYAT DEĞİŞİMLERİ

Grafik: İhracat: Doğal Çiçek Soğanları İhracat ve Birim Değişimi (Kaynak: TÜİK verileri)

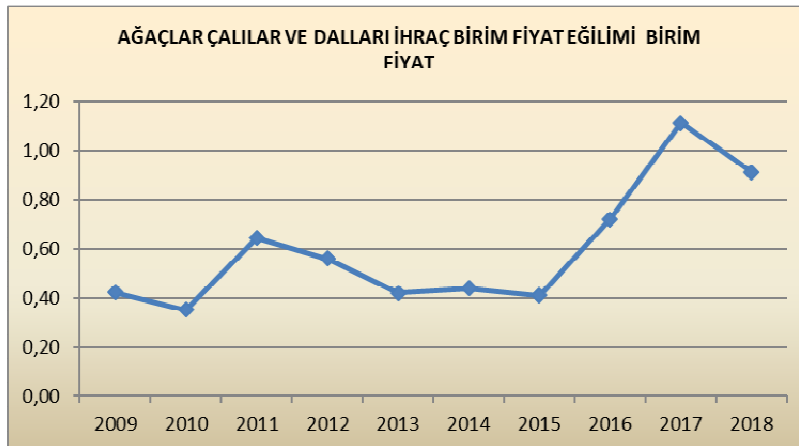
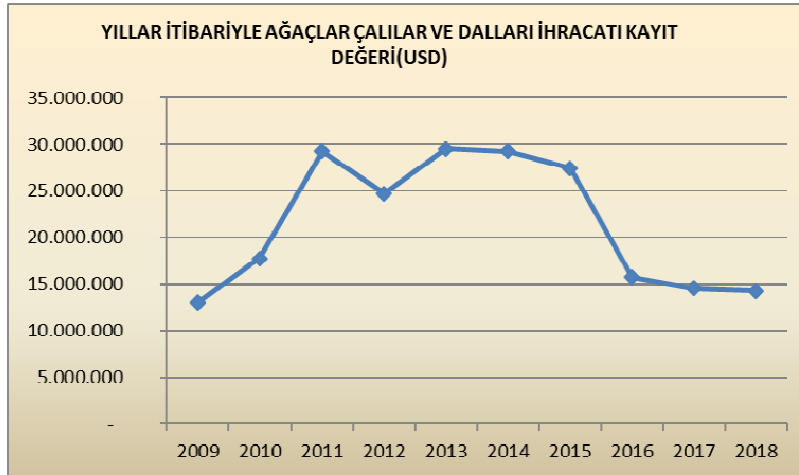
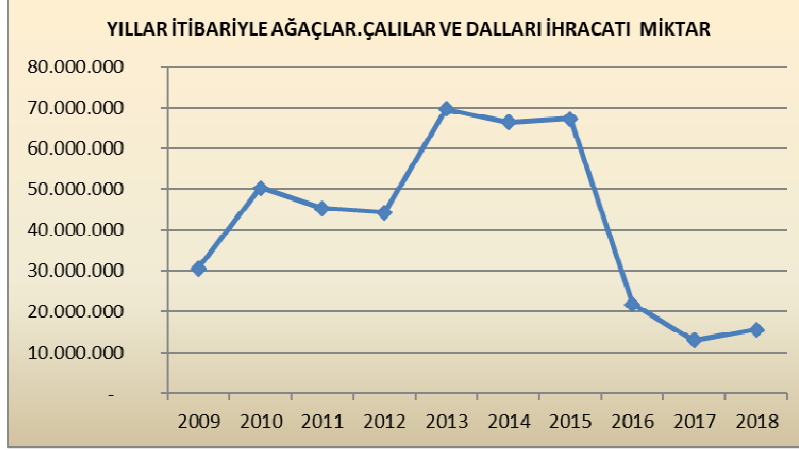
Grafik: İhracat: Çelik ve Fideler İhracat ve Birim Değişimi

(Kaynak: TÜİK verileri)

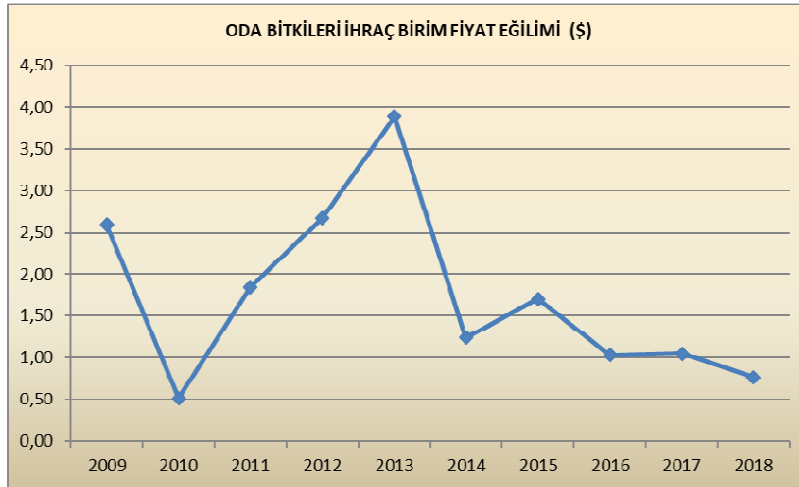
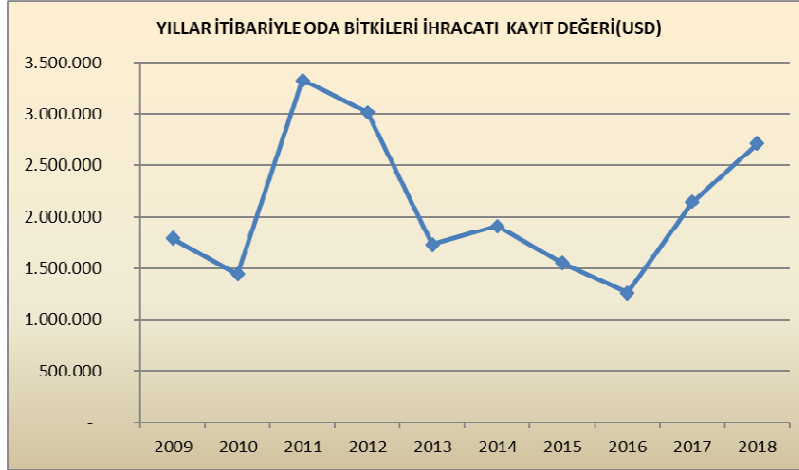
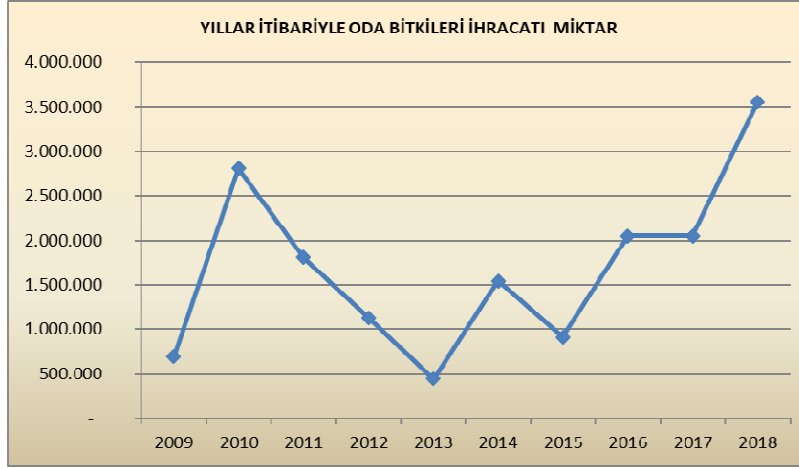
Grafik: İhracat: Ağaçlar Çalılırları ve dalları İhracat ve Birim Değişimi

(Kaynak: TÜİK verileri)

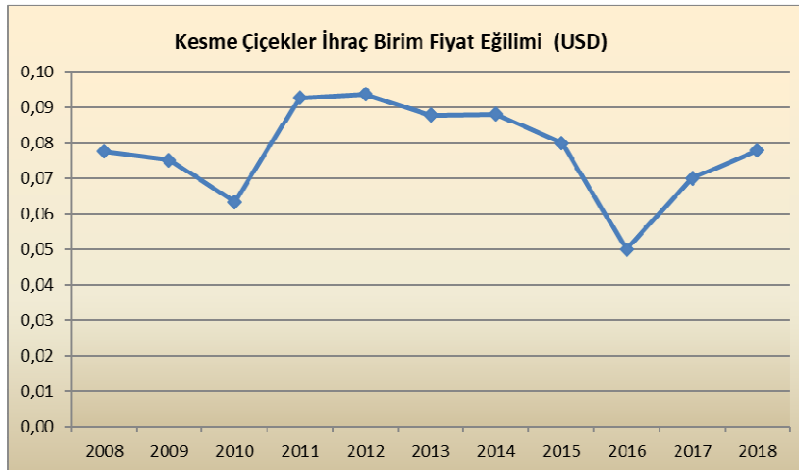
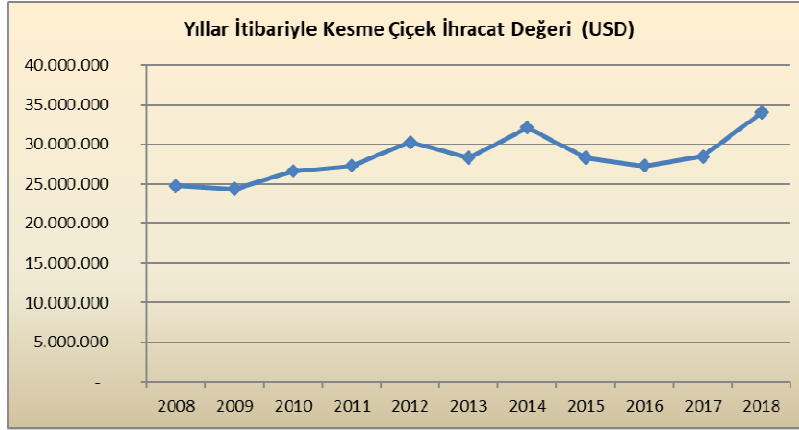
Grafik: İhracat: Oda Bitkileri İhracat ve Birim Değişimi

(Kaynak: TÜİK verileri)

Grafik: İhracat: Kesme Çiçekler İhracat ve Birim Değişimi

(Kaynak: TÜİK verileri)

Grafik: İhracat: Yosun ve Ağaç Dalları İhracat ve Birim Değişimi

(Kaynak: TÜİK verileri)

